

[Arne Larsen.]

i Havnegade og Niels Juelsgade. Både af den ene og af den anden grund, både fordi der bliver tale om at nedlægge 135 lejligheder og 35 forretninger i ganske gode bebyggelser, fordi det vil være synd at sløjfe arkitekt Herholdts smukke bankbygning, og fordi et karakteristisk bybillede herved helt ville forsvinde, vil jeg meget håbe, at planen bliver skrinlagt. Jeg finder det også meningsløst, at man skal bygge et seddeltrykkeri herinde i den indre by; det kan udmærket lægges andre steder. Men Københavns kommune vil, såfremt den højtærede ministers forslag bliver vedtaget, også få en mulighed for selv at træffe denne meget vigtige afgørelse.

Det foreliggende lovforslag giver, synes jeg, en god hjemmel til indgreb i den private ejendomsret og rådighedsret, som sædvanlig mod fuld erstatning. Lovforslaget kan være medvirkende til at hindre en profitmotiveret ødelæggelse af sådanne værdier, som mange mennesker ellers kan nyde godt af. Om denne lovændring så vil føre til det ønskede resultat: at bevare gamle bydeles særprægede karakter og værdifulde gadebilleder, er noget andet.

En by er og skal være en levende ting. Nye celler dannes, gamle dør, og med denne proces sker der i den ekspanderende by samtidig en omdannelse af denne. Denne proces er nødvendig og nyttig og må have lov at foregå.

Så længe denne proces foregår under opretholdelse af privat ejendomsret og i vidt omfang ud fra profithensyn, vil der kunne forventes gennemført bebyggelser, der ikke på en smuk måde følger sig til den allerede eksisterende by; eksempler af denne slags har vi desværre alt for mange af i København. De ved hjælp af loven bevarede gadebilleder i miljøer kan da meget let blive enklaver, som mere har karakter af museumsagtige snurrepiberier end af levende realiteter.

En virkelig storstilet kommunal indsats for at opnå lovbestemmelsens formål kunne i øvrigt tænkes at ville strande på betydelige udgifter til overtagelse af ejendomme, som ejerne ikke mere ønsker at beholde, hvis de ikke må ombygge eller nedrive dem.

Endelig synes det i hvert fald nødven-

digt, for at bestemmelserne kan få nogen mening, at kommunerne må have en særdeles veludviklet forestilling om, hvorledes byernes udvikling tænkes at foregå i en længere årrække, ikke blot spredte tanker om denne eller hin karré, men om byens udvikling som en helhed. Jeg vil da meget håbe, at initiativtageren til ændringsforslaget, Københavns kommune, netop har gjort sig sådanne forestillinger.

Mit parti er særdeles velvilligt indstillet og ønsker gerne at medvirke til lovforslagets hurtige vedtagelse.

Rimstad: Vi er inden for mit parti ikke glade for denne lovgivning, der — ligesom naturfredningsloven — atter bortskærer en del af dispositionsretten for ejendomsbesidderne, der dog efter grundloven er tilsagt beskyttelse af det ejede.

„Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det“, står der i grundloven, og lad os derfor et øjeblik se på, hvilket almenvel det her drejer sig om.

I lovforslaget står dette almenvel helt tydeligt anført som „hensynet til bevaring af værdifulde gadebilleder eller gamle bydeles særprægede karakter“. Det drejer sig altså her om noget særdeles luftigt, for hvad er „værdifulde gadebilleder“, og hvad er „særprægede bydele“? Ting, der i alt for høj grad er underlagt en eller anden myndigheds skøn, fordi man her vil lovgive om romantik eller ikke-romantik til glæde for turisterne, der besøger „Wonderful Copenhagen“, som man altså efter dette lovforslag med årene risikerer at se som en slags Lorry's Landsby i kæmpeformat.

Det er vor opfattelse, at man her er kommet for langt ud med hensyn til begrundelserne for at indskrænke og indsnævre den private ejendomsret. Med hensyn til hensigterne med denne lovgivning, der lægger så store skønsmessige afgørelser i myndighedernes hænder, behøver man ikke at være i tvivl, for denne lov åbner så store muligheder for ekspropriation, at ingen husejer fremover kan vide sig i sikkerhed.

Men man bør ikke give myndighederne et sådant værktøj i hænde, for også myndigheder er kun mennesker, og man skal ikke friste mennesker over evne. Bliver dette